

سرمقاله

آینده سینما در قاب‌های کوچک

امیر افشارفتوحی

دبیر تحریریه

چهل وسومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران امروز با نمایش نسخه تصحیح‌رنگ‌شده «عمو سیبیلو» ساخته بهرام بیضایی آغاز می‌شود؛ انتخابی که تماشاگر را به خاطره‌های سینمای ایران پیوند می‌دهد. بازگشت این فیلم به پرده، بهانه‌ای برای یادآوری نامی است که سینما را با نگاه مستقل، تجربه‌گری و جست‌وجوی زبان شخصی پیوند زده بود. اما ارزش چنین انتخابی فقط در زنده کردن خاطره‌ها نیست؛ مهم‌تر آن است که در کنار میراث سینما، فرصتی برای دیده‌شدن نسل تازه‌ای فراهم شود که قرار است خاطره‌های فردای این هنر را بسازد.

جشنواره فیلم کوتاه تهران از محدود رویدادهایی است که می‌توان در آن، پیش از تثبیت نام‌ها و شکل‌گیری مناسبات رایج سینمای حرفه‌ای، با تجربه‌هایی تازه رویه‌رو شد. فیلم کوتاه به فیلم‌ساز اجازه می‌دهد بی‌آنکه الزاماً درگیر محاسبات پرهزینه تولید بلند باشد، به سراغ ایده‌هایی برود که شاید در قالب‌های دیگر مجال شکل‌گیری پیدا نکنند. همین ویژگی، این عرصه را به یکی از مهم‌ترین میدان‌های کشف استعداد و آزمون زبان‌های تازه سینمایی تبدیل کرده است.

برنامه‌های چهل وسومین دوره نیز ظرفیت‌هایی فراتر از رقابت فیلم‌ها دارند. مرور تجربه‌های سینمایی کشورهای مختلف و توجه به پیوند ادبیات و سینما، امکان مواجهه با روایت‌هایی متفاوت را فراهم می‌کند. چنین برنامه‌هایی زمانی اثرگذارند که تماشاگر را از تماشای صرف فراتر ببرند و زمینه مقایسه، گفت‌وگو و شناخت شیوه‌های مختلف فیلم‌سازی را فراهم کنند. سینما با تکرار الگوهای آشنا زنده نمی‌ماند؛ با مواجهه با جهان‌های تازه و جسارت در روایت جان می‌گیرد.

با این حال، جشنواره هر اندازه هم پربار باشد، نمی‌تواند به‌تنهایی پاسخ‌گوی نیازهای سینمای کوتاه باشد. فیلم‌هایی که در این روزها دیده می‌شوند، پس از پایان جشنواره نیز به فرصت نمایش و ارتباط با مخاطب نیاز دارند. فیلم‌سازی که ماه‌ها برای ساخت اثری وقت گذاشته، نباید تمام امکان دیده‌شدن را به چند نوبت نمایش و نتیجه‌دآوری محدود ببیند. اینجا همان نقطه‌ای است که حمایت از سینمای کوتاه باید از برگزاری رویداد فراتر برود و به بخشی ماندگار از سیاست فرهنگی تبدیل شود.

در این میان، انجمن سینمای جوانان ایران به دلیل سابقه آموزشی و تولیدی خود، جایگاهی مهم دارد. تقویت آموزش در شهرهای مختلف، فراهم کردن امکان تولید و گسترش مسیرهای نمایش و پخش، می‌تواند به ماندگاری استعدادهایی کمک کند که امروز در جشنواره حضور دارند. البته برنامه‌ریزی در این حوزه زمانی قابل ارزیابی است که نتایج آن روشن باشد؛ چند فیلم امکان نمایش مستمر پیدا کرده‌اند، چه تعداد از آثار به چرخه پخش راه یافته‌اند و امکانات آموزشی تا چه اندازه به تولید واقعی منجر شده‌اند؟ پاسخ به این پرسش‌ها، معیار سنجش پیشرفت است، نه صرف اعلام برنامه‌ها.

اعتبار جشنواره نیز به همین اندازه اهمیت دارد. سابقه طولانی و استقبال فیلم‌سازان سرمایه‌ای ارزشمند است، اما حفظ آن به اعتماد حرفه‌ای وابسته است. شفافیت در فرایند انتخاب و داوری و پاسخ‌گویی به نقدهای مستند، نه نشانه ضعف، بلکه بخشی از مسئولیت یک رویداد معتبر است. جشنواره‌ای که می‌خواهد مرجع سینمای کوتاه باشد، باید از گفت‌وگوی انتقادی استقبال کند و اجازه دهد کیفیت آثار، معیار اصلی قضاوت باقی بماند.

سینمای کوتاه ایران امروز به پشتوانه فیلم‌سازان پرتلاش و تجربه‌های متنوع خود، امکان حرکت به سوی افق‌های تازه را دارد. وظیفه جشنواره و نهادهای پشتیبان آن، فراهم کردن شرایطی است که این ظرفیت پس از پایان روزهای جشنواره نیز فرصت رشد داشته باشد. خاطره‌های سینما ارزشمندند؛ اما آینده این سینما را آثاری خواهند ساخت که امروز مجال تولید، نمایش و دیده‌شدن پیدا می‌کنند.

بررسی سینمای کوربیک در موزه هنرهای معاصر

سینما تک موزه هنرهای معاصر تهران در این هفته به بررسی ۶ فیلم سینمایی استنلی کوربیک، فیلمساز سینما از دیدگاه فلسفی، فیلمساز عنوان «کوربیک و سینمای ماشین‌ها: از ماشین میل‌گر تا دستگاه اسارت» می‌پردازد. در این برنامه فرزند کریمی همراه با نمایش بخش‌هایی از ۶ فیلم این فیلمساز فقید، این آثار را تحلیل می‌کند. بخش‌هایی از فیلم‌های «دکتر استرنج‌لاو»، «اودیسه ۲۰۰۱»، «پر تقال کوکی»، «درخشش»، «غلاف تمام‌فلزی» و «چشمان باز بسته» به نمایش در خواهند آمد.

این برنامه فردا یکشنبه ۲۶ مهر ماه جاری ساعت ۱۵ در سالن سینما تک موزه هنرهای معاصر تهران اجرا می‌شود و شرکت در این برنامه برای عموم علاقه‌مندان آزاد و رایگان است.

صباحیر

پس از ۷ سال وقفه جشن خانه سینما برگزار می‌شود

خانه سینما از برگزاری آیین معرفی برگزیدگان «۷ سال سینمای ایران» پس از هفت سال وقفه خبر داد.

خانه سینما با صدور اطلاعیه‌ای اعلام کرد که آیین با هدف مرور فعالیت‌های سینماگران ایرانی در هفت سال گذشته و معرفی آثار و چهره‌های برگزیده این دوره برگزار خواهد شد.

برگزاری این رویداد می‌تواند زمینه‌ساز ازسریگیری منظم «جشن سینمای ایران» و

تداوم ارزیابی و معرفی دستاوردهای سینمای کشور باشد. بر اساس این اطلاعیه، آیین‌نامه و اطلاعات تکمیلی مربوط به این دوره به‌زودی از سوی میثم میرزایی، مدیر اجرایی رویداد، در اختیار اصناف سینمایی قرار خواهد گرفت تا جزئیات برگزاری و روند مشارکت در این آیین مشخص شود.

صباحیر

«جاناتان گلیرز»، تهیه‌کننده مستند افشاگرانه «نازا»:

واکنش اسرائیل به «نازا» بسیار پست‌تر از انتظار بود

«جاناتان گلیرز»، تهیه‌کننده مستند افشاگرانه «نازا» که کشتار جمعی غیرنظامیان در غزه به دست اسرائیل را به تفصیل شرح می‌دهد، واکنش‌های تلافی‌جویانه و تهدیدهای دولت اسرائیل علیه سازندگان این مستند را «بسیار پست‌تر» از حد انتظار توصیف کرد.

«جاناتان گلیرز»، فیلمساز انگلیسی، اقدامات تلافی‌جویانه اسرائیل علیه سازندگان مستند «نازا» و چهره‌های نظامی‌ای را که در این مستند تحسین‌شده مصاحبه کردند، «بسیار پست‌تر» از حد انتظار، توصیف کرد. «گاردین» نوشت، پس از انتشار این فیلم، اسرائیل آن را محکوم کرده و افراد درگیر در آن را تحت پیگرد قرار داده است و طرح‌هایی با هدف سلب تابعیت از کسانی که سربازان رژیم صهیونیستی را «بدنام» می‌کنند اعلام کرده و «یووال آبراهام» و «راشل زور»، کارگردانان فیلم «نازا» را به خیانت، متهم و به مقام‌های ارشد حقوقی و امنیتی برای یافتن و محاکمه سربازان و افسران مصاحبه‌شده در این مستند به دلیل ایجاد «آسیب به منافع دیپلماتیک و امنیتی اسرائیل» دستور داده است.

«گلیرز» که تهیه‌کننده اجرایی این فیلم است، روز پنجشنبه در نخستین نمایش «نازا» در بریتانیا در لندن در گفت‌وگو با کاترین واینر، سردبیر روزنامه گاردین، گفت که نخستین بار که «نازا» را تماشا کرد «از شدت شوک زبانش بند آمده بود».

وقتی از «گلیرز» پرسیده شد آیا از واکنش شدید اسرائیل به این مستند غافلگیر شده است، گفت که بخشی از آن قابل انتظار بود، اما «از دید من، بسیار پست‌تر» از آنچه پیش‌بینی می‌شد، بود.

این فیلم شامل ۲۴ مصاحبه با افراد نظامی اسرائیل است که سیستم‌هایی را آشکار می‌کنند که با علم بر اینکه شمار زیادی از غیرنظامیان فلسطینی نیز کشته خواهند شد برای هدف قرار دادن

صباحیر

نیروهای حماس استفاده شدند.

فیلم «نازا» در سینماهای بریتانیا در حال نمایش است و در بیش از ۵۰ کشور نشان داده خواهد شد. علاوه بر اکران جهانی در سینماها، این مستند از اواخر نوامبر به‌صورت رایگان در وب‌سایت گاردین در دسترس خواهد بود. وقتی این فیلم ماه گذشته در ایتالیا اکران شد، از فیلم مارول «انتقام‌جویان: پایان بازی» - نسخه ویژه- پیشی گرفت و در جایگاه نخست قرار گرفت.

این فیلم در جشنواره فیلم ونیز نخستین نمایش خود را داشت و با ۲۵ دقیقه ایستادن و تشویق روبه‌رو شد، که رکوردی برای این جشنواره به ثبت رساند. این مستند سپس جایزه ویژه هیئت داوران را به خود اختصاص داد.

جایزه بزرگ بازیگران برای آل پاچینو

آل پاچینو برای فعالیت حرفه‌ای و دستاوردهای بشردوستانه‌اش، جایزه یک عمر دستاورد انجمن بازیگران آمریکا را دریافت می‌کند. این جایزه در مراسم سالانه جوایز بازیگران، ۲۸ فوریه ۲۰۲۷ (۹ اسفند ۱۴۰۵) در لس‌آنجلس اهدا خواهد شد. انجمن بازیگران اعلام کرد پاچینو در سینما، تلویزیون و تئاتر، مخاطبان را با اجراهای ماندگار مجذوب کرده، شخصیت‌هایی به‌یادماندنی آفریده و بر نسل‌های بازیگران و فرهنگ جامعه تأثیر گذاشته است. پاچینو برای فیلم «بوی خوش زن» برنده جایزه اسکار

بهترین بازیگر مرد شد. او همچنین دو جایزه تونی، دو جایزه امی و دو جایزه بازیگری دریافت کرده است. جایزه یک عمر دستاورد هنری مؤسسه فیلم آمریکا، جایزه سیسیل بی. دمیل، نشان افتخار مرکز کندی و شیر طلایی و نیز از دیگر افتخارات اوست. او برای فیلم‌هایی چون «پدرخوانده»، «سری‌کوک»، «بعد از ظهر سگی» و «مرد ایرلندی» نیز نامزد اسکار شده است. فعالیت‌های بشردوستانه پاچینو شامل حمایت از مرکز شکسپیر لس‌آنجلس و مشارکت در امداد رسانی به آسیب‌دیدگان بلایای طبیعی در سطح جهانی است.

مهر

سودربرگ سکان فیلم «بتمن» دوم را به دست گرفت

استیون سودربرگ، کارگردان برنده اسکار، پیشنهاد کرده است برای تکمیل فیلم «بتمن: قسمت دوم» به مت ریوز کمک کند. تولید این فیلم اوایل ماه جاری در لندن متوقف شد.

با باقی ماندن حدود شش تا هفت هفته از فیلمبرداری، سودربرگ پیشنهاد داده است بخش‌های باقی‌مانده را با همکاری نزدیک عوامل و بازیگران فیلمبرداری کند تا دیدگاه ریوز حفظ شود.

ریوز در شبکه اجتماعی ایکس تأکید کرد که پروژه را ترک نخواهد کرد و پس از پایان فیلمبرداری اصلی، بر مراحل پس از تولید این فیلم نظارت خواهد داشت. رابرت پتینسون بار دیگر نقش بروس وین را ایفا می‌کند و اسکارلت جوهانسون و سیاستین استن نیز در فیلم حضور دارند. قسمت نخست «بتمن» در سال ۲۰۲۲ بیش از ۷۷۰ میلیون دلار در سراسر جهان فروش داشت. «بتمن: قسمت دوم» برای اکران در ۱۸ فوریه ۲۰۲۸ برنامه‌ریزی شده است و هنوز مشخص نیست توقف تولید بر این زمان‌بندی تأثیر بگذارد یا خیر.

مهر